

שיחת השבוע

חב"ד
כל הלב לכל אחד

יוצא לאור על-ידי
צעירי אגודת חב"ד – המרכז
עורך: מנחם ברוד
יו"ר: הרב יוסף יצחק אהרונוב

יש חדש

לקראת יום ההילולא

ביום שישי הבא, י' בשבט, יחול יום ההילולא של הרבי הקודם מליובאוויטש, אדמו"ר הרי"צ (רבי יוסף יצחק שניאורסון), שנסתלק בשנת תש"י. נהוג להדליק נר נשמה ביום חמישי לפני השקיעה. בבוקר יום ההילולא נותנים צדקה קודם התפילה ואחריה כותבים 'פדיון נפש', מכניסים אותו לאחד מספריו של בעל ההילולא ומשגרים לציון הקדוש (מספר הפקס: 7234444-718-001). בתי חב"ד ברחבי הארץ מארגנים התוועדויות וכינוסים לרגל היום, שבו גם החלה נשיאתו של הרבי מליובאוויטש.

'החדר של הרבי'

בית אגודת חסידי חב"ד בארץ, הבית שנבנה בכפר חב"ד בדוגמת בניין '770', בית מדרשו של הרבי - מזמין את הציבור לבוא לקראת י' בשבט להתפלל ב'חדרו' של הרבי ולשגר את הבקשות וה'פדיונות' לציון הקדוש. לתיאום קבוצות: 03-9606402.

אף פעם לא כועס

הוצאת ידיעות ספרים החלה בהוצאת סדרת ספרונים לילדים - חכמים לקטנים, בעריכת תמי הלוי. הספר הראשון - אף פעם לא כועס - הופיע בימים האלה, והוא מספר את סיפורו של הילל הזקן, שמעולם לא כעס. כתבה תמי הלוי, איירה שירלי וייסמן.

זמני השבוע

ניו יורק	דטרויט	מיאמי	לוס אנג'לס
4:44	5:17	5:40	4:56
5:47	6:21	6:34	5:55

322 בתי חב"ד מוקד חב"ד
לשירותכם *3770

כתובת המערכת: ת"ד 14 כפר חב"ד 6084000
טל' 729-72-2770100 • פקס 729-3-9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

לא, אני לא 'שרלי הבדו'

ביזוי קודשי הזולת איננו חלק מוויכוח. זו רשעות ופגיעה גסה ובוטה ברגשות בני אדם. הדבר חמור שבעתיים כשהוא מתרחש במוסדות ציבוריים

צרפת החדשה. אבטחה כבדה על בית ספר יהודי (צילום: ישראל ברדוגו)

עת, אחרי שנרגעה מעט סערת הרגשות שהתעוררה בעקבות אירועי הטרור המזוינים בצרפת, חשוב להציב קו גבול ברור בין הוקעה חדמשמעית של מעשי הרצח האכזריים ובין הזדהות שאינה במקומה עם אותו שבועון סאטירי. ההזדהות הטבעית עם הקרבן אינה צריכה להפוך לתמיכה אוטומטית במעשיו.

בשבוע שעבר קראנו את תשובת משה רבנו לפרעה על הצעתו: "לכו זבחו לאֱלֹהֵיכֶם בְּאֶרֶץ". פרעה

הדבר חמור גם כשהוא נעשה בעיתון פרטי. אם החוק לא יצר כלים להגבלת הפגיעה השיטתית הזאת ברגשות הזולת, ראוי שגינתי ציבורי יאלץ את עורכי לרסן את עצמם. אבל הדבר חמור שבעתיים כשהוא מתרחש במוסדות ציבוריים.

לא מכבר נחשפנו לתערוכות ולמיצגים במכללת ספיר, שגם הם עוברים כל גבול בפגיעתם הגסה והמכוונת בקודשי ישראל. שוב ושוב נשמעים אותם דקלומים על 'חופש הביטוי', אבל מעניין מאוד שה'חופש' הזה מתקיים רק כשמדובר בפגיעה בקודשי היהדות.

אותה מקהלה צדקנית, שיודעת לדבר גבוהה גבוהה על 'חופש הביטוי', מתגייסת כאיש אחד לסתום פיות של מי שמשמיעים קולות שאינם ערבים לאוזנה. כאן אין מקום לזכות הבעת הדעה. כאן תשמעו את המילים 'הסתה', 'לסגור', 'לפטר', ודוגמאות לכך מצויות בשפע.

מחוץ לגבולות השיח

חשוב להבהיר את המובן מאליו, כי הדרך להתמודד עם אותם 'יוצרים' הפוגעים בקודשי הזולת איננה באלימות ובמעשי טרור, אלא באמצעות החוק או על-ידי דעת קהל שתוקיע את המעשים האלה. אבל העובדה שטרוריסטים מוסלמים מגיבים על פגיעות כאלה במעשי רצח אינה הופכת את הפוגעים לצדיקים ולקדושים.

את הפגיעה בקודשי הזולת צריך להוציא אל מחוץ לגבולות השיח הלגיטימי. פחות עלבונות וגסויות יהפכו את עולמנו למקום טוב יותר.

טען: אתם רוצים לצאת ממצרים כדי להקריב קרבנות? עשו זאת כאן, במצרים. השיב לו משה: "לא נכון לַעֲשׂוֹת כֵּן, כִּי תֹעֲבַת מִצְרַיִם נִזְבַּח לָהֶּן אֱלֹהֵיהֶן; הֵן נִזְבַּח אֶת תֹּעֲבַת מִצְרַיִם לַעֲיִינֵיהֶם וְלֹא יִסְקָלְנוּ!". הואיל והצאן נחשב אליל במצרים אמר משה שלא יהיה נכון לשחוט את הצאן בתוך מצרים, דבר שייתפס בעיני המצרים כפגיעה בקודשיהם.

חופש השיסוי

אותו שבועון צרפתי התהדר בפגיעה השיטתית שלו בכל אמונה דתית. הוא לעג לא רק לקודשי האסלאם, אלא גם לקודשי היהדות. רבנים וסמלים יהודיים הוצגו בו בצורה המשפילה והפוגענית ביותר, אלא שיהודים אינם מאיימים במעשי נקם, ולכן הדברים קיבלו פחות תהודה.

הטיעון בדבר 'חופש הביטוי' אינו אמור להצדיק פגיעה בוטה וגסה באמונתם של בני אדם אחרים. זכות הבעת דעה אין פירושה זכות להעליב ולפגוע. בכל מדינה מתוקנת יש חוקים המגבילים את חופש הביטוי, שכן מולו עומדים ערכים חשובים לא פחות, כמו כבוד הזולת.

אנחנו חיים בעולם פתוח, שבו מותר למתוח ביקורת ולהתווכח על כל דבר, אבל ביזוי קודשי הזולת איננו חלק מוויכוח. זו רשעות ופגיעה גסה ובוטה ברגשות בני אדם. וזו למעשה מטרתם המכוונת של אותם 'יוצרים' - להכאיב, לקומם, לחולל פרובוקציה. יש כאן הפיכת חופש הביטוי לחופש השיסוי.

נשמות כלליות בדורות הראשונים

ובני בני. לכן האסונות והצרות בדורות הראשונים חמורים לאין שיעור מאלה של הדורות האחרונים.

חידושים ישנים

כאן טמונה גם התשובה לעוד שאלה: הלוא מדור לדור מתרבים חידושי התורה ומתגלה שפע חדש של תורה שלא היה קיים בדורות הקודמים. לו הייתה הגאולה באה לפני כמה דורות, לא היינו זוכים לכל חידושי התורה שעליהם עמלו גדולי ישראל בזמן הגלות!

אלא שחז"ל אמרו: "כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש, ניתן למשה מסיני". הכול כבר קיים בתורה שניתנה למשה מסיני, אך הנשמות הכלליות של הדורות הראשונים זיהו את הפרטים בתוך הכללים שניתנו למשה. עם ירידת הדורות, כאשר כבר אין יכולת לראות את כל הפרטים בתוך הכללים, נדרש לפרט את הפרטים, ואלה חידושי התורה שמתגלים על-ידי תלמידי החכמים בכל הדורות.

(תורת מנחם כרך טז, עמ' 133)

אמרת השבוע

לבוש לקב"ה

אחד מחסידיו של רבי מנחם-מענדל מרימנוב בא אל רבו וסיפר כי עברה עליו תקופה קשה, שבה עמד בניסיונות שתבעו ממנו כוחות נפשיים רבים, ובחסידי ה' הצליח לעמוד בהם. תקופה זו נסתיימה, והוא סבר שעשיו יוכל לחיות במנוחה ושלווה, אך הנה קפץ עליו רוגזו של ניסיון אחר, וכבר אין לו כוח לעמוד בזה.

השיב לו הצדיק: "כאשר אדם עומד בניסיונות הניצבים לפניו הוא גורם לתפירת בגד חדש בעבור הקב"ה, והקב"ה לובש כביכול בגד זה. אך כשם שבגדים גשמיים מתבלים עם הזמן, גם ה'לבושים' הרוחניים צריכים להתחדש, ולכן הקב"ה מנסה את האדם בניסיונות חדשים, כדי שעל-ידי זה ייווצרו 'לבושים' חדשים".

פתגם חסידי

"אינך רוצה לתת צדקה לעני – אל תיתן, אבל אל תגזול מהעני את דלותו ותטען שאינו ראוי לצדקה. על כך נאמר: 'אל תגזול דל, כי דל הוא'" (רבי זאב מסטריקוב)

גם בנשמות ישראל. בדורות הראשונים היו נשמות 'כלליות', שלהן כוח רב לברר ניצוצות כלליים, ולאחר מכן ירדו לעולם נשמות 'פרטיות', שבכוחן לברר רק את הניצוצות הקטנים.

בני ישראל בגלות מצרים היו נשמות כלליות, ולכן היה בכוחם לברר 202 ניצוצות כלליים. אולם בדורות הבאים הנשמות כבר אינן גבוהות כל-כך, ולכן גם מלאכת הברור קשה הרבה יותר ואורכת הרבה יותר זמן, עד שברור 86 הניצוצות שנותרו דורש אלפי שנים.

מכה קשה

הסבר זה נותן מענה לעוד שאלה: בדורות הראשונים קבעו חכמי ישראל תעניות ואמירת קינות על אסונות שפקדו את עם ישראל, ואילו בדורות הבאים לא נקבעו תעניות וקינות על אסונות חמורים וקשים.

אלא שנשמות הדורות הראשונים היו נשמות כלליות, ולו במובן שמכל יהודי שנהרג, לא עלינו, היו יכולים להיוולד אלפי ורבבות בנים

כאשר בני ישראל יצאו ממצרים נאמר: "וְגַם יִעֲרַב רַב עֲלֵה אִתָּם". תורת הקבלה מסבירה שביציאה ממצרים נגאלו 202 ניצוצות קדושה שנפלו לשם, וזה רמזו במילה 'רב' (בגימטרייה 202). המניין הכולל של הניצוצות הוא רפ"ח – 288, ובזמן גלות מצרים גאלו בני ישראל ר"ב ניצוצות, שאותם הוציאו עמם ממצרים.

נמצא שבמשך מאתיים ועשר שנות הגלות במצרים ביררו וגאלו בני ישראל מאתיים ושניים מן הניצוצות, והותירו לנו שמונים ושישה ניצוצות בלבד, שאותם עלינו לברר ובכך להשלים את הגאולה. הדבר מעורר תמיהה: איך ייתכן ששישים ריבוא יהודים הצליחו לגאול בזמן קצר יחסית 202 מתוך 288 הניצוצות, ואילו מיליוני יהודים, במשך אלפי שנים, לא הצליחו לברר את 86 הניצוצות הנותרים!?

הניצוצות התפצלו

מסביר אדמו"ר הזקן שרפ"ח הניצוצות היו ניצוצות כלליים, ולאחר מכן התחלקו לאלפי ורבבות ניצוצות קטנים. החלוקה הזאת קיימת

מן המעיין

יציאת מצרים | מאת הרב אליעזר ברוד

תכלית הפרעות

"כי אני הכבדתי את ליבו" (י,א). גזרות פרעה לא באו מהחלטתו של פרעה ברצונו שלו, אלא מפני שהקב"ה הכביד את ליבו, כדי שיתגלו ניסי ה' ונפלאותיו. ללמדך: כשיהודי נתקל בהפרעות לעבודת הבורא, עליו לזכור שהן באות מהקב"ה, וזה מבחן בלבד, שמטרתו לעורר אצל האדם את כוחות נשמתו.

(הרבי מליובאוויטש)

חינוך באמונה

"ולמען תספר באזני בנך... וידעתם כי אני ה'" (י,ב). כדי לנטוע בלב הבנים את האמונה צריך שיהיה תחילה "וידעתם כי אני ה'" – אתם עצמכם צריכים להיות מאמינים ולדעת את ה'.

(רבי יהושע רוקח)

לראות אחים

"לא ראו איש את אחיו ולא קמו איש מתחתיו" (י,כג). החושך הנורא מכול הוא כאשר איש אינו רואה עוד את אחיו ואינו מושיט לו יד עוזרת בעת צרתו. ההתעלמות מצרתו של הזולת גורמת שגם לרעצמו לא תהיה תקומה – "ולא קמו איש מתחתיו".

(חידושי הרי"ם)

ציווי לדורות

"דבר נא באזני העם וישאלו איש מאת רעהו"

(יא,ב). זה ציווי לעתיד ולדורות – תמיד, בכל זמן ובכל מקום, צריכים יהודים 'לשאלו' איש מאת רעהו, לסייע ולעזור איש לרעהו.

(רבי יוסף מקרליו)

מתרגלים למופתים

"לא ישמע אליכם פרעה, למען רבות מופתיי" (יא,ט). אין זו קביעת עובדה בלבד, אלא דבר ונימוקו: "לא ישמע אליכם פרעה", ומדוע? – "למען רבות מופתיי" – מפני שכבר ראה מופתים רבים כל-כך, וממילא התרגל אליהם ואין הם עושים עליו עוד כל רושם.

(מאוצרנו הישן)

לקנות התבטלות

"וייקחו להם איש שה" (יב,ג). על האדם לקנות לו את מידת ההתבטלות, כשה הזה שיש בו התבטלות יותר מן הבהמות.

(אור התורה)

כוח הבורא

"ועברתי בארץ מצרים בלילה הזה" (יב,יב). גאולת מצרים לא באה על-ידי מלאך ולא על-ידי שרף, אלא על-ידי הקב"ה בכבודו ובעצמו. וכל-כך למה? כי בני ישראל היו שקועים כל-כך בעניינים חומריים ובטומאת מצרים, עד שרק הקב"ה בכוחו האין-סופי והבלתי-מוגבל היה יכול להוציאם משם.

(אדמו"ר הרשב"ב מליובאוויטש)

במקום מכתב

"אתה נכדו של רבי יוסף־חיים זוננפלד, רבה של ירושלים!", קרא הפרופסור אשר (אנדרי) נהר בהתפעלות, ומיהר לארח את הרב שלמה־זלמן זוננפלד בביתו שבסטרוסבור, צרפת. אחרי שיחת נימוסין קצרה אמר הפרופסור: "רצוני להכיר לך אדם שבדודאי יעניין אותך", וזיק שובבות ניצת בעיניו.

השניים יצאו מן הבית ועצרו ליד אחד הבתים הסמוכים. כשהדלת נפתחה עמד שם גבר בא בימים. "הכרנא את אורחי", אמר הפרופסור מבט שובב לבעל הבית, "האם תוכל לזהותו בלי שאומר לך את שמו?".

האיש צמצם את עיניו והביט רגע קצר בפניו של האורח. לפתע ניתר ממקומו: "אתה בנה של לאה, בתו של רבי יוסף־חיים זוננפלד!", קרא בהתרגשות, "איי... איי...", דמעות ערגה צצו בזוויות עיניו. "הבה אספר לך מאורע שהייתי עד לו ואף היה לי בו חלק".

זה סיפורו של האיש:

הדבר היה בשנת תרפ"ב. בבית החולים של המיסיון האנגלי בירושלים היה מאושפז פעיל בכיר בהסתדרות העובדים. מצבו החמיר מיום ליום עד שהרופא נאלץ לומר לבני המשפחה כי אין לאל ידו לעשות מאומה.

בני המשפחה התעשתו, ומיהרו לפנות אל מכרים וידידים כדי להיוועץ בהם כיצד להציל את חיי יקירם. הללו יעצו להם להעביר את החולה למרכז הרפואי 'שערי צדק', שנחשב באותם ימים לאחד הטובים בארץ.

אולם כאן התעוררה בעיה. החולה, שכעת היה חסר ישע, היה פעיל נמרץ במאבק נגד שומרי התורה והמצוות. שמו היה לצנינים בעיני היהדות החרדית שהד"ר משה וולך, מייסד המרכז הרפואי 'שערי צדק', נמנה עמו.

בני המשפחה פנו אליי – מספר אותו יהודי בסטרוסבור – ואני השבתי: "אני מכיר את הד"ר וולך. העבירו אותו לשם בלי לשאול אותו מראש על כך, ובטוחני שיקבל אותו. בטיפולו המסור יש תקווה שיחלים ממחלתו".

בני המשפחה החליטו כי אין להם מה להפסיד. שני סבלים גברתנים נשכרו לצורך ההעברה. הללו העמיסו את החולה על אלונקה ויצאו לדרך.

חיכיתי להם בפרוודור 'שערי צדק',

בני המשפחה תלו את עיניהם בי, כמי שיעץ להם להביאו לכאן בלי תיאום מראש. במוחי צץ רעיון.

מיהרתי אל הרובע היהודי בעיר העתיקה, למתחם הדירות 'בתי מחסה'. גשם שוטף ירד באותה שעה, והגעתי אל הכתובת המבוקשת רטוב עד לשד עצמותי. נשמתי לרווחה

ששימש גם חדר מיון. הד"ר וולך ניגש מיד אל החולה, ערך לו בדיקה קצרה ובמהרה עמד על מצבו הקשה. הוא התעניין בהיסטוריה הרפואית של החולה, וכששמע שהיה מאושפז בבית החולים המיסיונרי, עצר את התשאול, עזב את החולה והסתגר בחדרו. עמדנו נבוכים.

לומדים גאולה

מאת מנחם ברוד

שתי דמויות הגאולה

חז"ל אומרים (שמות רבה פרשה ב,ד) שמשה רבנו, גואלם של ישראל ממצרים, יהיה גם גואלם של ישראל לעתיד – "משה הוא גואל ראשון הוא גואל אחרון". מאמר זה דורש ביאור, שהרי משה רבנו היה בן לשבט לוי, ואילו המשיח יבוא "מבית דוד", משבט יהודה, ואין ייתכן שמשה יהיה המשיח?

אלא שברור כי אין הכוונה שמשה רבנו האיש יהיה הגואל מהגלות האחרונה. משמעותם של דברי חז"ל אלה היא שאותה מהות של משה רבנו, 'גואל ראשון', שבכוחה באה הגאולה ממצרים, מהות זו עצמה תתבטא במשיח צדקנו, ובכוחה יוכל להיות 'גואל אחרון'.

תורת משה

מהותו העיקרית של משה רבנו היא התורה. היא אף נקראת על שמו – "תורת משה" (מלאכי ג,כב. וראה שבת פט,א). הגאולה של בני ישראל ממצרים הייתה לצורך קבלת התורה על הר סיני, והיא ניתנה על־ידי משה רבנו. אם כן, כל הגאולה ממצרים באה בכוחה של התורה, ולכן שליח הגאולה היה משה רבנו.

אף הגאולה האמיתית והשלמה תבוא בכוחה של התורה ולמען התורה. כאשר הרמב"ם מתאר את סימניו של משיח, המעלה הראשונה שהוא מצוין עליו (לאחר קביעת זהותו כמלך "מבית דוד") היא – "הוגה בתורה". שכן כוחו של המלך המשיח להיות גואלם של ישראל נובע מן התורה, שהיא "תורת משה". לא רק הכוח לגאולה בא מן התורה, אלא כל מטרת הגאולה היא לבוא לידי גילוי ה"תורה חדשה" שיגלה הקב"ה על־ידי משיח צדקנו. שוב רואים שהתורה היא הכוח שמביא את הגאולה, וכך "משה (התורה) הוא גואל ראשון הוא גואל אחרון".

הדבר יובהר יותר על־פי דברי 'בעל הטורים', שהפסוק "עד כי יבא שילה" (בראשית מט,י) רומז לגאולה על־ידי משיח צדקנו, שכן 'בא שילה' בגימטרייה 'משיח' כנגד זה נאמר (זוהר חלק א, כה,ב) 'שילה' בגימטרייה 'משה'. ההבדל בין משה למשיח הוא אפוא – 'בא'. כאשר עניינו של משה 'בא' – זהו משיח. כלומר, כאשר התורה 'תבוא' ותחדור לתוך העולם – יבוא המשיח (ראה לקוטי שיחות כרך יא, עמ' 8).

מחולל האחדות

הדמיון בין משה למשיח נמתח לכל אורך הקו. הן משה הן משיח הם בבחינת 'מלך', 'רב' ו'נביא'. שניהם קמים מול מציאות של עולם שמתנגד לגאולה, ובאמצעות הכוח האלוקי שבהם מצליחים לשבור את ההתנגדות. אלא שאצל משה זו הייתה שבירה זמנית בלבד, ואילו המשיח ישיג את הבירור השלם של העולם ואת תיקונו המלא.

המהר"ל מפראג (נצח ישראל פרק נג) מסביר שמשה רבנו יצר את האחדות השלמה של עם ישראל, כי הוא היה בבחינת הנפש של העם. כשם שהנפש היא ההופכת את כל איברי הגוף לגוף אחד, כך משה רבנו פעל את האחדות העמוקה והפנימית בין בני ישראל בצאתם ממצרים. וכך יהיה גם בגאולה העתידה – "המלך המשיח שהוא יהיה מאחד ישראל, והוא כמו צורה שעל־ידו נעשה אחד, כמו שהיה משה".

בהמשך לכך המהר"ל מסביר את משמעותה של דמות שנייה שהופיעה בגאולת מצרים ושעתידה להופיע גם בגאולה העתידה – אהרן הכהן (במצרים) ואליהו הנביא (בגאולה העתידה). תפקידם לסלק את המחלוקת ולהביא שלום בין חלקי העם, כדי שיוכלו להגיע לאחדות השלמה על־ידי משה ומשיח. וכך אומרים חז"ל (בסוף עדויות), שמטרת בואו של אליהו הנביא "לעשות שלום בעולם", כהכנה לשלמות האחדות שיביא עמו משיח צדקנו, יבוא ויגאלנו בקרוב ממש.

כשהדלת נפתחה, ודמותו המאירה של רבי יוסף־חיים זוננפלד ניצבה בפתח.

"רבי", אמרתי, "אני מתנצל על ההפרעה. באתי כדי לבקש את עזרתכם להצלת חולה מסכנה". שטחתי את סיפורו של בכיר ההסתדרות ותיארת את סירובו של הד"ר וולך לטפל בו. "אנא, כתבו לו מכתב המלצה כדי שיאות לטפל בחולה", ביקשתי.

למרבה ההפתעה קם רבי יוסף־חיים, שכבר היה כבן שבעים וחמש שנים, סימן קמט בשולי הגמרא שבה למד וסגר אותה. הוא לבש את מעילו והודיע: "יוצאים לדרך".

נחרדתי. "חלילה לי מלהטריח את הרב. די לי במכתב".

"זו הצלת נפש מישראל!", הרים הרב את קולו. "אין מצווה גדולה מזו. ספק אם מכתבי יועיל, מוטב שאלך בעצמי לשוחח עם הרופא".

עוד בטרם הספקתי לפצות פה כבר יצא רבי יוסף־חיים מפתח הבית. דלקתי בעקבותיו. 'רבי, הבה נמתין תחת אחד הגגות עד שייפסק הגשם', קראתי לעברו, אך רבי יוסף־חיים הניף את ידו בביטול והוסיף לצעוד בצעדים נמרצים. 'פיקוח נפש', אמר. "כשהולכים לקיים מצוות הצלת נפשות לא נרתעים מכמה טיפות גשם".

בקושי הצלחתי אני הצעיר להדביק את קצב פסיעותיו של הרב. כשהגענו לשער יפו שכרנו כרכרה ונסענו יחד ל'שערי צדק'. רבי יוסף־חיים לא בזבז לריק את זמן הנסיעה. הוא הוציא מכיסו ספר תהילים קטן וקרא מזמורי תהילים בהשתפכות הנפש. מצוקתו של החולה נגעה לליבו כאילו היה קרוב משפחתו.

כעבור כרבע שעה הגיעה הכרכרה לפתח 'שערי צדק'. רבי יוסף־חיים קפץ מן הכרכרה וחש לעבר משרדו של הד"ר וולך. שילמתי לעגלון את שכר הנסיעה, וכאשר הגעתי אל המשרד קלטו אוזני את דבריו הנחרצים של רבי יוסף־חיים: "ממתי רופא פוסק בהלכות פיקוח נפש? קבל את החולה לטיפול, ואחר־כך נדון בהלכות פיקוח נפש..."

למותר לציין שהרופא ציית לרב זוננפלד. וראה זה פלא: כעבור שבועיים בדיוק החלים האיש ועזב את 'שערי צדק' כשהוא הולך על רגליו, בריא ושלם. הוא לא ידע כל ימיו מי פעל במסירות רבה כל־כך להצלתו...

(על־פי 'האיש על החומה')

רב הכפר שחבק עולם

הרב עמאר עם הרב אשכנזי (צילום: שמואל ריבקין)

נגלה אלינו בכל הדרו

ההיכרות ביניהם החלה לפני שנים רבות. "ישבנו יחד, כבר לפני שלוש שמיטות, בבית דין מיוחד של 'אוצר בית דין'. בדיונים האלה נגלה אלינו בכל הדרו ההלכתי וההגיוני, סברה ישרה, עמקות מדהימה ויראת השם החופפת על הכול, בענווה ובמאור פנים עם כל אדם", אומר הרב עמאר.

יומיים קודם פטירתו של הרב אשכנזי הם נפגשו באירוע. "ראיתי שהוא גורר את רגליו, שאלתי מה קרה והשיב שהגיע לפרק כיצד הרגל... אמרתי לו: 'רגלי חסידי ישמור', ואיחלתי לו בריאות איתנה. זו הייתה למעשה הפרידה ממנו. חבל על דאבדין ולא משתכחין".

לוח זמנים צפוף ציפה לרבו של כפר חב"ד, הגאון החסיד הרב מרדכי-שמואל אשכנזי ע"ה, ביום רביעי בשבוע שעבר. שיעור בשיבה בצפת. עלייה לקבר אביו בטבריה, לרגל יום השנה לפטירתו. בערב אירוע תורני בכפר חב"ד, ולפנות בוקר המראה לאוקראינה, להשתטחות על ציון רבי שניאור-זלמן מלאדי, בעל התניא, ביום הסתלקותו. בשבת קודש התכונן הרב להתוועד עם מאות מבני הקהילה בדנייפרופטרובסק שבאוקראינה.

כל זה נגדע באחת כמה דקות אחרי צאתו לדרך, בעקבות אירוע לב חמור. הבשורה הקשה התפשטה במהירות והכתה את הציבור בהלם.

מצודתו פרושה

בן 71 היה הרב אשכנזי בפטירתו. הוא נטמן בטבריה בדיוק ביום שבו מלאו ארבעים שנה למעמד הכתרתו לרב. אלה היו ארבעים שנים של עשייה בלתי-פוסקת.

לצד תפקידו כרב הכפר וכחבר בכיר בבית דין רבני חב"ד, כתב שבעה ספרים שעסקו בשולחן ערוך אדמו"ר הזקן, הסמיך לרבנות מאות אברכים, הדרין רבני קהילות ברחבי העולם במגוון תחומים, פיקח בעצמו על הקמת מקוואות, ויצא תכופות לקצות עולם ללוות מקרוב את שחיטת הבשר שבהשגחתו.

אבדה גדולה

לרב אשכנזי היו קשרים הדוקים עם מאות רבנים. רבה של ירושלים, הגאון הרב משה-שלמה עמאר, שהשתתף בהלווייתו ונשא דברי פרידה, אמר: "זו אבדה גדולה לא לכפר חב"ד בלבד, לא לחסידות חב"ד בלבד, ולא לעולם הרבנות בלבד. הרב אשכנזי היה מגדולי וחשובי הרבנים בארץ ובעולם, בהוראה ובליווי הלכה. איבדנו תלמיד חכם מופלג, בעל העמקה נפלאה.

"כל מי שמעיין בספריו, ובפרט בספריו על הלכות תלמוד תורה של אדמו"ר הזקן, ורואה איך הוא מפלפל ומעמיק, עולה למעלה ויורד עד עמקי תהום, בעומק וביגיעה בכל עוז ותעצומות - יודע מה הפסדנו היום". והרב מוסיף: "נוסף על גדלותו בתורה, שהיה ממית עצמו באוהלה של תורה ודן בעומקה של הלכה - היה איש חי ורב פעלים, שכל פירוטיו קודש הילולים, לכבוד השם ולכבוד התורה ולכבוד החסידות".

פינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

ביעור עשבי בר בשמיטה

שאלה: האם מותר בשנת השמיטה לעקור עשבי בר בחצר?

תשובה: בשנת השמיטה אסור לעשות שום פעולה שמשפרת את הצמיחה. לכן אסור לעקור עשבי בר במקום שהעקירה מביאה לידי צמיחה טובה יותר של הדשא או השתילים, אלא אם כן הם גורמים נזק לצמחים האחרים.

מותר לעקור עשבים למניעת התפשטות שרפות או קינון נחשים וכדומה, ובתנאי שהמקום אינו עומד לזריעה. אם אפשר להסתפק בכיסוחם עד גובה פני הקרקע, עדיף כך. אם לא, מותר גם לשרש אותם מתוך הקרקע, אך את הבורות הנוצרים עלידי כך יש למלא בחצץ וכדומה, כדי להראות שאין כל כוונה לזרוע בבורות האלה.

יש המייעצים לכסות את עשבי הבר בריעה

אטומה המיועדת לכך, כדי לחונקם. ויש הממליצים לרססם בחומרי הדברה.

דשא בחצר, שנועד לנוי, אין בו קדושת שביעה, ולכן מותר לרוץ עליו, אף שבוה נוצרת השחתה שלו.

יש המתירים לגזום גדר חיה, כאשר הכוונה היא לשימור יופייה ולא לעידוד צימוח. כך מותר גם לכסח דשא למטרות נוי. עם זה, יש המקפידים לכוון את להבי המכסחת לגובה גדול יותר, כדי שלא לפגוע בשרשי הדשא (דבר הגורם לצימוח). ויש אוסרים כיסוח למטרות נוי, אלא אם כן בלי הכיסוח עלול להיגרם לדשא נזק חמור, או דורשים לעשות זאת בשינוי מן הדרך הרגילה.

כל מלאכה שיש מחלוקת אם להתירה עדיף לעשותה על-ידי גוי.

מקורות: שמיטת קרקעות פ"ה סל"ב"ג, ופי"ג סמ"ב"מו, וש"נ.

ברכות וישועות

רבים נושעו מברכותיו הקדושות של הרבי מליובאוויטש

גם כיום אפשר לעלות ולהשתטח על 'הציון' הקדוש של הרבי, ולשלוח מכתבים ל'ציון' לבקשת ברכה.

ohel chabad lubavitch, 226_20 Francis Lewis Blvd. Cambria Heights, N.Y 11411
Tel: 1-718-723 4545, Fax: 1-718-723 4444
www.ohelchabad.org

רוצים לדעת מה יהיה?
הספר שמסביר בלשון בהירה את חשיבות האמונה בביאת המשיח, מהי הגאולה, מה יעשה המשיח, כיצד יתגלה, ומה יקרה באחרית הימים
368 עמודים | כריכה קשה
להזמנות: טל' 1-718-6041020

יש מה לספר!
כך ראשון בסדרה המכנסת את הסיפורים האהובים שפורסמו ב'שיחת השבוע'
63 סיפורים מופלאים על צדיקי ישראל מכל החוגים
עריכה חדשה | עיצוב מרהיב | 320 עמודים | כריכה קשה
להזמנות: טל' 1-718-6041020